

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Socialudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 27. marts 2024
Kontor: Stats- og
Menneskeretskontoret
Sagsbeh: Julie Kolding Brunes
Jacobsen
Sagsnr.: 2024-03167
Dok.: 3188534

Besvarelse af spørgsmål nr. 275 (Alm. del) fra Folketingets Socialudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 275 (Alm. del), som Folketingets Socialudvalg har stillet til justitsministeren den 29. februar 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Katrine Daugaard (LA).

Peter Hummelgaard

/

Christian Fuglsang

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 275 (Alm. del) fra Folketingets Socialudvalg:

”Vil ministeren oplyse, hvor mange af landets kommuner, der har implementeret en whistleblowerordning efter, at det blev et lovkrav i 2021 samt redegøre for eventuelle barrierer, der gør sig gældende i de kommuner, hvor ordningen endnu ikke er indført? Vil ministeren yderligere redegøre for, hvilke andre muligheder kommunale medarbejdere har for at rejse opmærksomhed anonymt om eventuelle ulovligheder i kommunen?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af den første del af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Kommunernes Landsforening, der har oplyst, at alle landets kommuner har implementeret en whistleblowerordning.

For så vidt angår den del af spørgsmålet, som vedrører hvilke andre muligheder kommunale medarbejdere har for at rejse opmærksomhed anonymt om eventuelle ulovligheder i kommunen, kan Justitsministeriet henvise til betænkning nr. 1553/2015 om offentligt ansattes ytringsfrihed og whistleblowerordninger, hvoraf bl.a. følgende fremgår, jf. betænkningens side 17 ff.:

”Der er ikke i den gældende lovgivning fastsat regler om en egentlig ”meddeleret” for offentligt ansatte. Dette er dog ikke ensbetydende med, at der ikke findes regler om offentligt ansattes ret til at give pressen og andre eksterne parter oplysninger i tilfælde, hvor der kan være spørgsmål om ulovligheder mv. i den offentlige forvaltning. En sådan ”ekstern meddeleret” følger af forskellige regler.

Offentligt ansatte har således efter de gældende regler ret til at udtale sig til pressen på egne vegne mv. om forhold vedrørende ulovlig forvaltning mv., hvis udtalelserne ligger inden for grænserne af deres ytringsfrihed.

Offentligt ansatte har i denne forbindelse bl.a. ret til frit at videregive ikke-fortrolige oplysninger til pressen mv. i tilfælde, hvor der kan være spørgsmål om ulovlig forvaltning eller anden uredelighed i den offentlige forvaltning, herunder åbenbart misbrug af offentlige midler.

[...]

Reglerne om offentligt ansattes underretningspligt mv. i forbindelse med ulovlige ordrer medfører endvidere, at offentligt ansatte i meget vidt omfang har ret – og i visse tilfælde tillige pligt – til at underrette internt om ulovlige, herunder fagligt uforsvarlige, forhold. Offentligt ansatte har således også en ”intern meddeleret”. Det må endvidere antages, at offentligt ansatte efter omstændighederne har ret til at rette henvendelse til relevante eksterne tilsynsmyndigheder, herunder Folketingets Ombudsmand eller revisionen i tilfælde af klare ulovligheder.

Offentligt ansatte har efter de gældende regler – i kraft af deres ret til at fremkomme med meningstilkendegivelser og deres ret til at videregive ikke-fortrolige oplysninger – en vidtgående adgang til at gøre pressen mv. opmærksom på forhold vedrørende ulovlig forvaltning mv.

Efter udvalgets opfattelse er det egentlige spørgsmål i relation til en meddeleret derfor, i hvilket omfang offentligt ansatte har ret til at videregive fortrolige oplysninger i de omhandlede tilfælde.

Straffelovens § 152 e omhandler netop dette spørgsmål. Bestemmelsen i straffelovens § 152 e fastslår således, at offentligt ansatte har en ”meddeleret”, hvis den ansatte er forpligtet til at videregive oplysningerne, eller i tilfælde hvor den ansatte handler i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller eget eller andres tarv. Det må antages, at dette vil kunne være tilfældet, hvis den ansatte videregiver oplysninger om faktisk konstaterede ulovligheder inden for den offentlige forvaltning.

[...]

Hvis en offentlig myndighed uberettiget har afskediget en ansat, sanktioneres dette efter gældende praksis med erstatning, godtgørelse eller økonomisk kompensation.

Ifølge den gældende retstilstand er offentligt ansatte [...] sikret mod uberettigede ansættelsesretlige konsekvenser, hvis de retmæssigt har udtalt sig til eller videregivet oplysninger til pressen mv. om ulovligheder mv. inden for den offentlige forvaltning.

[...]”

Det kan endelig oplyses, at offentligt ansatte, herunder ansatte i landets kommuner, er omfattet af grundlovens § 77 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10, og deres ytringsfrihed er således

omfattet af den beskyttelse, som følger heraf. Der henvises herom til betænkningens side 15 ff.